

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Opmerkingen van de VNG bij de begroting VWS

In week 47 (18,19 en 20 november) behandelt u de Begroting VWS (34000 XVI). De VNG vraagt uw aandacht voor:

- 1 het feit dat 2015 het eerste jaar is van de nieuwe verhoudingen tussen Rijk en gemeenten;
- 2 de noodzaak tot het maken van concrete afspraken over de financiële monitoring van de WMO2015;
- 3 publieke gezondheid.

1 2015: eerste jaar van nieuwe verhoudingen

Per 1 januari 2015 nemen gemeenten, met de decentralisaties van de Jeugdzorg en de Wmo 2015, grote bevoegdheden van het rijk over. Afgelopen jaar is er op veel momenten en plaatsen, ook in de kamer, aandacht aan deze decentralisaties besteed. We staan nu aan de vooravond van de feitelijke transitie op 1 januari 2015. Van een oefenjaar is geen sprake: de verantwoordelijkheid voor de zorg voor veel burgers ligt op 1 januari ook daadwerkelijk op lokaal niveau. Gemeenten hebben zich daar gedegen op voorbereid. In gemeenteraden is er intensief over gesproken en dat heeft tot afspraken geleid hoe om te gaan met de nieuwe verantwoordelijkheden en de grote taakstellingen. Dit is precies wat de nieuwe wetten beogen: de lokale democratie is nu aan zet. Dat geldt ook als er ondanks alle voorbereidingen in het komende jaar dingen fout gaan, of groepen inwoners ontevreden zijn. We vragen van kabinet en Kamer om dat lokale democratische proces de ruimte te geven.

Bij deze nieuwe verhoudingen hoort ook een andere manier van verantwoording afleggen. Horizontale verantwoording betekent dat de democratisch gekozen gemeenteraad kaders moet stellen voor het beleid en daarna te controleren of het college hier goed mee aan de slag is. Horizontale verantwoording betekent ook dat het college zich transparant opstelt naar organisaties van cliënten en Wmo-raden. Dit lokale proces kan worden gefaciliteerd door heldere kwaliteitsstandaarden, monitor- en benchmarkinformatie en openbare prestatiegegevens. De VNG zet zich in om dergelijke instrumenten te ontwikkelen en breed ingang te doen vinden. We noemen als voorbeelden de monitor sociaal domein, de vergelijkingsin-

formatie op www.waarstaatjegemeente.nl en de kwaliteitsdocumenten voor Jeugdhulp en de zeer kwetsbaren in de Wmo.

In deze maanden slaan woorden als transitie en transformatie meestal op de gemeenten. Wij vragen u in het debat ook aandacht te hebben voor de transformatie van het Rijk. De Rijksoverheid krijgt niet alleen een kleinere maar ook een andere rol en zal zich daaraan moeten aanpassen. Niet door extra te controleren of meer wetten te maken, maar door los te laten en te krimpen nu gemeenten meer taken gaan uitvoeren. Dat moet zichtbaar worden in de begroting van het Rijk. Wij zien uit naar de brief van het kabinet over de systeemverantwoordelijkheid van het Rijk na deze grote decentralisatieronde.

2 Maak concrete afspraken over de financiële monitoring van de WMO2015

Tussen de VNG en staatssecretaris Van Rijn zijn sinds zomer 2013 bij diverse gelegenheden afspraken gemaakt over *partnerschap*, waarmee de staatssecretaris aangaf dat zijn verantwoordelijkheid voor het slagen van de nieuwe Wmo niet ophoudt op 1 januari 2015. Het ging met name over de toezegging van zijn kant om, als na verloop van tijd – één of twee jaar – blijkt dat gemeenten met de combinatie van wettelijk instrumentarium en beschikbaar budget er niet in slagen de Wmo binnen de financiële kaders uit te voeren, hij opnieuw om de tafel gaat. Tijdens de bustour van Van Rijn in oktober 2014 klaagden veel gemeenten dat hun zorgaanbieders veel meer cliënten 'in de overgang' hadden dan gemeenten uit hun cijfers, waarop ook hun budget is gebaseerd, konden afleiden. Ook toen heeft de staatssecretaris keer op keer toegezegd dat als het zorgvolume, en dus de kosten, waar gemeenten voor verantwoordelijk worden, hoger is dan de ramingen waar VWS het budget op heeft gebaseerd, hij zeker met hen zal overleggen.

Om deze toezegging te substantiëren is enige vorm van financiële en beleidsmatige monitoring noodzakelijk. Er moeten gegevens komen die het mogelijk maken over enige tijd te kunnen constateren dat de gemeentelijke zorgvolumes en zorguitgaven, voor het geheel dan wel specifieke onderdelen van de nieuwe taken – begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen – hoger zijn dan het budget dat zij van het Rijk ontvangen. Daarbij zullen de gegevens het tevens mogelijk moeten maken te beoordelen of deze overschrijding wel of niet het gevolg is van door gemeente vermijdbare handelingen of omstandigheden.

Een dergelijk monitoringsinstrument is tot op heden niet in ontwikkeling. Wij vragen u bij de staatssecretaris aan te dringen hierover met spoed met de VNG afspraken te maken en helderheid te geven over wat hij precies verstaat onder het 'om de tafel gaan'.

3 Publieke Gezondheid

Voor dit onderwerp verwijzen wij u naar de separate brief die VNG en GGD GHOR Nederland samen hebben gestuurd over hun opvattingen over publieke gezondheid.

Aan: de woordvoerders Begrotingsbehandeling VWS

Van: Eric de Rijk, adviseur Public Affairs VNG, Eric.deRijk@vng.nl, 06 53 339 665

Datum: 11 november 2014